

Utbildningsinspektion i Kopperskolan, grundskola F-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Kopperskolan den 20 och 21 september 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Kopperskolan dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Kopperskolan intervjuades rektorer, personal och elever. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Kopperskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	165
Förskoleklass	37
Grundskola	249
Särskola	36

Kopperskolan byggdes 1965, då befolkningsantalet i Stenungsund ökade i samband med en stor utbyggnad av industrin i samhället. Vid tillfället för inspektionen står skolan inför en tillbyggnad för att öka skolans kapacitet och skapa mer ändamålsenliga lokaler. Upptagningsområdet för skolan består av elever från bostadsområdet nära skolan, men också av elever från Stenungsön, Strandnorum och Gategård/Järnklätt. Detta innebär att flera elever kommer till skolan med skolskjuts.

I Kopperskolan finns verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 6 i grundskolan. Vid skolan finns fyra fritidsavdelningar samt fritidsklubb. Skolan har också verksamhet för elever mottagna i särskolan upp till årskurs 6 och för elever med autism mottagna i särskolan till och med årskurs 10. Skolan erbjuder eleverna förlängd skolbarnsomsorg.

Skolan har en stimulerande utemiljö och närhet till olika aktiviteter.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Kopperskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Utbildningen vid Kopperskolan erbjuder som helhet en utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Eleverna visar förmåga till demokratisk insikt och vilja till lärande och ges i stort sett goda förutsättningar till utveckling och lärande. I Kopperskolan finns ett handlingsprogram mot kränkande behandling som motsvarar författningarnas krav. Ledningen av skolan fungerar väl och lärarna har pedagogisk kompetens och samarbetar också till stora delar för att ge eleverna möjlighet att nå målen.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör ha rutiner för att dokumentera elevernas resultat och kunskaper om elevernas studieresultat och utveckling.
- Skolan bör analysera och föreslå åtgärder för att öka måluppfyllelsen i ämnet svenska.
- Skolan bör ytterligare arbeta för att skapa en tillfredsställande övergång för eleverna vid byte av skola från årskurs 6 till årskurs 7.
- Skolan bör förbättra åtgärdsprogrammen och tillgodose att elevernas rätt till stöd främst möjliggörs inom klassens ram.

- Skolan måste åtgärda sina utredningsrutiner vad avser mottagande av elever i särskolan.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Skolan skall, enligt läroplanen, klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har. Det åligger skolan att följa upp elevernas kunskapsutveckling och utvärdera resultaten i relation till de nationella målen. I skolans uppdrag ingår även mål som gäller elevernas generella kunskapsutveckling. Undervisningen skall bidra till att eleverna utvecklar nyfikenhet och lust att lära, strategier för det egna lärandet, tillit till den egna förmågan att arbeta självständigt och tillsammans med andra, inta ett kritiskt förhållningssätt, förmåga att lyssna, diskutera samt se helheter och sammanhang.

Inspektörerna noterar att det råder ett gott klimat och ett öppet bemötande såväl elever emellan som mellan elever och personal. Eleverna vid Kopperskolan uttrycker att de anser att de lär sig mycket och att de också känner att de utvecklar olika former av kunskaper. De är också övertygade om att det hos lärarna finns rutiner för att lämna över information om elevernas kunskapsutveckling då byte av lärare äger rum eller då eleverna lämnar skolan i årskurs 6. Inspektörerna noterar dock att det vid Kopperskolan saknas tillräckliga rutiner för att såväl dokumentera elevernas resultat som att till mottagande skola föra över kunskaper om elevernas studieresultat och utveckling.

Varje hösttermin får eleverna i grundskolan vid Kopperskolan genomgå ett antal olika test i svenska och matematik. Dock använder skolan inte Skolverkets diagnoser i svenska och matematik.

Resultaten vid nationella prov i årskurs 5 år 2005 visar att av 37 elever uppnådde 87 procent målen i svenska, 97 procent målen matematik och 92 procent målen engelska. Jämfört med år 2004 har resultatet i ämnet svenska försämrats. Detta bör, enligt inspektörernas bedömning, föranleda en analys och förslag till åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Vid tillfället för inspektionen pågår ett arbete i kommunen med att i ämnena matematik och engelska skapa kontinuitet och progression i lärandet. Detta innebär att representanter för lärare från samtliga skolor tillsammans skall arbeta fram ett underlag. Målsättningen är också att med detta underlag kunna göra likvärdiga bedömningar av elevernas kunskapsutveckling både inom skolan och mellan skolorna. Inspektörerna bedömer att ett system för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen bör utvecklas.

Normer och värden

I läroplanen står att barn och elever skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja samt lust att lära. Undervisningen skall be-

drivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt deltaga i samhällslivet samt utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar.

I Kopperskolan kan eleverna både visa varandra och de vuxna respekt. Inspektörerna iakttar att eleverna håller upp dörrar, hälsar glatt och har en mjuk samtalston sig emellan. De visar även på andra sätt att de tycker det är viktigt att skolan är en miljö där det är tryggt och trivsamt. Eleverna känner till exempel oro för miljöer som kan vara farliga speciellt för de yngre barnen. Regler för samvaro och trivsel är framtagna i samråd mellan elever, föräldrar och personal och enligt eleverna är det självklart att respektera dessa regler. Eleverna uttalar att de är trygga och nöjda med situationen i skolan och kan också uttrycka normer och värden som ligger i linje med läroplanens intentioner.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolan skall enligt författningarna samverka med elevernas vårdnadshavare i frågor vad gäller skolverksamheten i stort och i frågor som rör den enskilda eleven. Skolan skall även befrämja elevernas förmåga till ansvarstagande och arbeta för att eleverna successivt får ett allt större inflytande över såväl det egna lärandet som skolans verksamhet i stort.

Av samtliga intervjuade framgår att värdegrundsarbetet är viktigt och högt prioriterat. Eleverna upplever också att de har en både trygg och stimulerande miljö i skolan. Vid tillfället för inspektionen pågår ett arbete med att bygga ut skolan och detta engagerar såväl personal som elever. Klassråd, husråd, elevråd och föräldraråd finns för att samverka och ge möjlighet till inflytande.

Vid skolan finns vad man kallar ”Polarna” som fungerar som en form av kamratstödare. Detta är representanter för eleverna som genom utbildning och stöd från de vuxna har i uppdrag att verka för att motverka kränkande behandling och öka trivseln vid skolan. Inspektörerna ser också exempel på hur lärare på ett tydligt konkret sätt tar upp tråkiga situationer som hänt i matsalen för att eleverna skall kunna ta lärdom av detta. I stället för att klandra eleverna för dåligt beteende stimuleras de till en konstruktiv diskussion om vad de borde ha gjort istället. Tydligt betonas också vikten av att eleverna alltid skall vända sig till de vuxna i skolan då elever behöver stöd.

Skolan har en handlingsplan mot kränkande behandling som innefattar kränkningar elever emellan, elever och vuxna samt vuxna och elever. Föräldrar kontaktas och hålls informerade direkt om deras barn blir kränkta eller kränker andra. En tydlig information om hur skolan arbetar finns utarbetad. Vid intervjuer framkommer också att eleverna känner trygghet för hur skolans personal kan hantera situationer av kränkande behandling.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Organisationen av skolans undervisning har sin utgångspunkt i såväl läroplanens mål som de enskilda elevernas förutsättningar och behov. Skolan skall, enligt författningarna, främja elevernas lust att lära. Eleverna skall även ges möjlighet att stegvis ha inflytande på bland annat arbetsformer och successivt ta ett allt större ansvar för sin utbildning.

Enligt skolans kvalitetsredovisning för år 2004/2005 anger de flesta eleverna att de känner till vad de skall lära sig i skolan. Enligt analysen är detta en förbättring jämfört med resultatet i tidigare kvalitetsredovisningar. Av intervjuer och observationer erfar dock inspektörerna att eleverna inte har klart för sig vad de skall lära sig och i liten utsträckning känner till målen i läroplanen eller kursplanerna. De anser inte heller att de kan ha något inflytande över vad, hur eller när de skall lära sig något.

Vid inspektionstillfället ser inspektörerna att den pedagogiska verksamheten varierar. Vanligast förekommande är enskilt arbete där eleverna skriver i läroböcker eller kopierade underlag. I särskolan är det vid tillfället för inspektionen problem med datorerna och flera av eleverna arbetar med likartade eller enskilda uppgifter. Det förekommer också tydligt lärarledda lektioner men även mer undersökande arbetssätt med praktisk tillämpning. Inspektörerna noterar stort intresse hos de elever som byggt sändare att använda för att sända morsealfabetet och vid tillfället för inspektionen prövar eleverna om de fungerar.

Kopperskolan har olika aktiviteter som syftar till att förbättra elevernas hälsa. Personalen är mån om att visa att det är roligt att röra sig. En rast i veckan är det gemensam rörelseaktivitet för alla till musik. Detta innebär att även de rullstolsburna eleverna deltar efter sina förutsättningar. Inspektörerna noterar att alla som deltar ser ut att ha roligt. Skolan deltar även i ett "Hoppreds-projekt" som enligt gjorda utvärderingar har gett gott resultat.

Individanpassning och stöd

I skollagsstiftningen står angivet att särskilt stöd skall ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Skolan skall, under rektorns ansvar, upprätta åtgärdsprogram för att stödja elevens kunskapsinhämtning. Eleven och elevens vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta vid utarbetandet av åtgärdsprogram.

Enligt lärarna är de bra på att individualisera undervisningen och att låta eleverna utvecklas i egen takt. Då eleverna byter skola vid årskurs 7 går dock viktiga kunskaper om elevernas lärande förlorade, enligt lärarna. Rektorer menar att arbetet med att lämna över eleverna till en annan skola inte fungerar helt väl, då de upplever att det fortfarande finns lärare vid mottagande skola som vill ta emot elever som "oskrivna blad". Kopperskolan bör därför ytterligare arbeta för att skapa en tillfredsställande övergång för eleverna vid byte av skola från årskurs 6 till årskurs 7.

Kopperskolan erbjuder utvecklingssamtal enligt en egen modell och arbetar vid tillfället för inspektionen med att ta fram former för individuella utvecklingsplaner. För de elever som är i behov av särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram, men dessa är inte alltid ett konkret redskap som syftar till att vara till hjälp i elevens vardag. Inte heller beskriver de tydligt vad eleven kan vänta sig för stöd i skolan.

I Kopperskolan är det inte heller helt klart vilken personal som ingår i arbetet med att upprätta åtgärdsprogrammen och enligt rektorerna är inte alla lärare införstådda med att detta ingår i deras uppdrag. Vid tillfället för inspektionen pågår ett övergripande arbete i kommunen med att skapa rutiner för att finna rutiner och strukturer för detta arbete. För elever i behov av särskilt stöd skall åtgärdsprogram upprättas i samråd med elever och föräldrar. Ett åtgärdsprogram skall vara ett redskap och hjälpmedel för skolans personal att planera och utveckla hela den pedagogiska verksamheten runt den enskilde individen. Programmet skall föregås av en utredning som innehåller en analys av elevens problem. Utredningen skall utgå från en helhetssyn på eleven.

Inspektörerna noterar att elevers rätt till stöd tillgodoses till stor del genom att eleverna lämnar klassen och inspektörerna bedömer därför att skolan i större utsträckning bör arbeta för att ge eleverna möjlighet till stöd inom klassens ram.

I en byggnad intill skolan finns en verksamhet som benämns "Kristallen" erbjuds såväl skola som fritidshem och där finns vid tillfället för inspektionen 14 elever varav 12 är pojkar. "Kristallen" är bemannad av 13 personer och 3 av dem har specialpedagogisk utbildning. En av eleverna är ej mottagen i sarskolan, men beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för denna elev har fattats. Enligt lärarna kom "Kristallen" bland annat till genom ett aktivt arbete från föräldrar som drev på att det togs tillgripande till att en speciellt utformad verksamhet skapades. Inför vissa av dessa elevers övergång till gymnasiesarskolan uttrycker lärarna oro då någon liknande verksamhet för gymnasieelever inte finns i Stenungsund.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

De kvalitetsredovisningar som inspektörerna tagit del bygger till stor del på resultatet av enkäter som skolan genomfört. I skolans verksamhetsplan och i de utvecklingsplaner som arbetslagen formulerar sätts sedan målen för verksamheten upp. Till sin karaktär är dock dessa dokument inte alltid mål utan tenderar även till att vara uttryck för personalens önsknings. Skolans kvalitetsredovisning uppfyller formellt kraven på vad en kvalitetsredovisning skall innehålla. Inspektörerna vill dock framhålla att enligt Lpo 94 är skolans uppdrag att främja lärande och detta förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp och om hur kunskapsutveckling sker. Regelbunden uppföljning och utvärdering utifrån lokala och nationella mål bör genomföras för att få den skriftliga kvalitetsredovisningen till att vara ett levande dokument, som anger hur väl skolan når de nationella målen. Alla bör således vara delaktiga i framtagandet bland annat mot bakgrund av att förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. som gäller fr.o.m. den 15 augusti 2005 stadgar allas delaktighet.

Skolledning och intern kommunikation

Läroplanen anger tydliga ansvarsområden för rektorn och personal för skolornas inre organisation och arbete. Läroplanen anger att rektorn skall vara pedagogisk ledare och ansvara för att skolverksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Skolan har haft en viss omsättning på rektorer, men inspektörerna bedömer att Kopperskolan vid tillfället för inspektionen har en väl fungerande organisation för att genomföra, utveckla och administrera skolans verksamhet. Ansvarsfördelningen mellan de båda rektorerna är tydlig och känd. Inspektörerna noterar också att samarbetet mellan rektorerna förefaller vara gott och att de har stöd i varandra i sitt uppdrag. För den rektor som ansvarar för särskolan innebär uppdraget även ett ansvar för gymnasiesärskolan och särvox. Ledningsorganisation tas även upp i den övergripande kommunrapporten för Stenungsund.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till utbildning och information

Eleverna har enligt författningarna rätt till elevens val. Elevens val skall syfta till att bredda eller fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen.

Kopperskolan har en webb-plats där skolans verksamhet presenteras. Vissa arbetslag uppmanar också tydligt att kontakt kan ske till personalen via e-mail. I kommunen finns ett intranet som är under uppbyggnad.

Vad gäller beslut om mottagande av elever i särskolan har inspektörerna granskat ett urval av akter. Beslut i fråga om mottagande i särskolan får många och långtgående konsekvenser för det enskilda barnet. Det är därför av största vikt att ett sådant beslut föregås av en korrekt handläggning och ett ordentligt beslutsunderlag. Lagstiftaren har i flera utredningar betonat vikten av att beslut om att placera ett barn i särskolan skall föregås av en noggrann utredning av kompetent personal. Skolverket har i skriften: Rutiner för utredning och beslut om mottagande i den obligatoriska särskolan (SKOLFS 2001:23), givit rekommendationer - allmänna råd - om hur en bedömning bör göras och vilka utredningar som bör ligga till grund för bedömning och beslut. En pedagogisk utredning skall ge svar på om barnet har förutsättningar att nå kunskapsmålen i grundskolan baserad på observationer över tid. En psykologutredning skall syfta till att beskriva barnets kognitiva förmåga och en medicinsk utredning skall klargöra medicinska orsaker till barnets svårigheter. Vidare kan underlaget kompletteras med en social utredning. Inspektörerna har funnit brister i de utredningar som granskats. Skolan måste därför åtgärda sina utredningsrutiner för att få ett tillräckligt underlag för de ställningstaganden som krävs enligt författningarna. Se vidare kommunrapporten Stenungsunds kommun.

Skolan arbetar utifrån försöket med en timplanelös skola och har goda förutsättningar för att eleverna skall kunna nå målen och ha tillgång till de valmöjligheter som skall finnas enligt grundskoleförordningen.

Personalens kompetens är god, enligt rektorerna, och i stort sett alla har utbildning för den verksamhet de arbetar i. Det finns även lärare som vid tillfället för inspektionen är under utbildning samtidigt som de till viss del arbetar, den s.k. SÅL-utbildningen. Detta ger, enligt rektorerna, möjlighet att tillföra arbetslaget stimulerande diskussioner och att koppla teori med praktik.

Skolan har en kompetensutvecklingsplan upprättad, som skall baseras på behoven i arbetslagen, men den är ännu inte kopplad till något innehåll. Enligt rektorerna är fördjupade insikter om läroplansuppdraget och utformningen individuella utvecklingsplaner prioriterade områden.

Stenungsunds kommun har som princip för att fördela resurser som baseras på ett delningstal för barn i förskoleklass på 16 barn, för årskurserna 1 till 3 på 25 elever och för årskurserna 4-9 28 elever. Fritidshemmen tilldelas resurser för en årsarbetare på 19 barn och fritidsklubben 1 årsarbetare per 30 barn. Rektor tillsammans med personal skapar sedan en för skolan lämplig organisation. Av arbetslagens utvecklingsplaner framgår att skolans olika arbetsuppgifter är fördelade bland personalen samt att det är en strävan att efter elevernas behov skapa flexibla grupperingar.

Skollagen föreskriver att skolan skall använda lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Enligt uppgift från rektorerna är lärartätheten vid inspektionstillfället 7,4 lärare per 100 elever vid grundskolan och 1 lärare per 3,12 elever vid särskolan.

Lokalerna är som tidigare nämnt föremål för förändring. Vid tillfället för inspektionen är skolans bibliotek inrymt i ett av bostadshusen. Även den verksamhet inom särskolan som benämns Kristallen befinner sig i lokaler utanför skolområdet. Eleverna har tillgång till läromedel och materia, men de är kanske inte alltid helt uppdaterade. Datorer finns och används, men enligt eleverna, inte i den grad som de borde. Utemiljön inbjuder till olika aktiviteter.

Datum	Ort
2006-05-12	Göteborg

Agneta Kristensson

Helén Svelid